

de 998. Eesti - Ma - Rahwa

230

Kalender,

ehk

Läht - M a m a t
I 8 I 2

Aasta peäle, pärrast meie

Astana Jeesuse Kristuse
Sündimist.

Sell Aastal on 366 Pääwa.

Reiserlikko, Kamato: Kohu, mis Larto: Lünas
on, Lubhaga.

Tallinnas,
Trükkitud Minuthi Kirjadega.

**Pärrast sedda kallist Jeesuse Kristuse
sündimist, on tänapäeva se Alasta 1812**

Pärrast ma ilma lomist	5761
Pärrast Luterusse õige Usso ühes- mõtmist	296
Pärrast wanna katko	155
Pärrast sedda kui wäggi Pranburgi läks	134
Pärrast sedda kui Toompä põllend	128
Pärrast sedda sure nälja hakkatust	117
Pärrast teist katko	102

**Pärrast meie armolisema Keisri ja
Sure Herrra ALEXANDER
PAWLOWITSE Sündimist 35
Pärrast sedda, kui ta hakkand wals-
lõpetama 11**

Pühha Püwa Märk S. J.
Joulo ja Wastla-püwa wahhel, on:
10 Nädalat, ja 1 Peawat.

Märkide selletamine.

Noor ku.

Esimenne werendel.

Täis ku.

Wiimne werendel.

Hea aadrit lasta.

Hea kupp lasta.

Hea arstimise rohko mõtta.

Hea kulumada ning istutada.

Hea lapsi mõndutada.

Sedda, mis pikkaliste peab kasmama.

Hea puid raiuda hone tarmis.

Abjo tarmis.

p. pärrast.

p. l. pärrast lounat.

e. l. enne lounat.

P. Pühha.

1	Esmaasp.	Näari Pääw.	Uita Jummal.
2	Teisipääw	Abel	Tuul
3	Keßnåddal	Set	● 9, 57. e. l.
4	Neljasp.	Enok	✠ set
5	Kebe	Metusalem	pilw seb
6	Loupääw	3 Runn. P.	Timad

JESUS 12 aastad wanna. Luf. 2, 41.			
7	Pühhap.	1 P. p. 3 R. P.	Lum
8	Esmaasp.	Erart	Λ mi
9	Teisipääw	Peatus	9, 29. e. l.
10	Keßnåddal	Paawli P.	saddo
11	Neljasp.	Erain	Ja
12	Kebe	Rein	● kilm
13	Loupääw	Hilarius	tuul.

Pulmad Kana: Linnas. Joann. 2, 1.			
14	Pühhap.	2 P. p. 3 R. P.	felge
15	Esmaasp.	Weliks	✠ 1, 17. p. l.
16	Teisipääw	Marrel	taem.
17	Keßnådd.	Lõnnise P.	● wah
18	Neljasp.	Alfel	hel

19	Kebe	Sara	Kilm.
20	Loupääw	Maab. Sebast.	wahhel

Pealikkust Kapernauma Linnas. Matt. 8, 1.			
21	Pühhap.	3 P. p. 3 R. P.	Λ pek
22	Esmaasp.	Neto	me
23	Teisip.	Lotto	
24	Keßnådd.	Timoteus	⊕ 6, 20 p. l.
25	Neljasp.	Paawl. Umber.	fan
26	Kebe	Polikarpus	ae
27	Loupääw	Krisostom	kilm.

Kristus Laewa peäl. M 8, 23.			
28	Pühhap.	4 P. p. 3 R. P.	Lum
29	Esmaasp.	Karel	✠ mi
30	Teisipääw	Samuel	saddo
31	Keßnådd	Uun	● 9, 39. p. l.

12nemal selle ku päwal toufeb päike kello 8 ning
ühhe pole tundi, lähkää alla, kello 3 ning ühhe
pole tundi. Pääw on pikk 7 tundi ja ö 17 tundi.

1 Neljasp.	Pirrit	Ja
2 Rede	Küinla P.	Tule
3 Loupääw	Hanna	ga.

Umbrohhust. Matt. 13, 24

4 Pühhap.	5 P. p. 3 R. P.	Peh
5 Esmasp.	Maata	me
6 Teisipääw	Doorkenne	külm
7 Restnäädd.	Rikart	D 1, 6. p. l.
8 Neljasp.	Käsperdina	ubdu
9 Rede	Salomon	ga.
10 Loupääw	Ede	...

Pimme Tee: äres. Luk. 18, 31.

11 Pühhap.	6 P. p. 3 a. 3 P.	fel
12 Esmasp.	Eulalia	ge
13 Teisipääw	Peningua	kül
14 Restnäädd.	Walentin	ma
15 Neljasp.	Wauftina	7, 28. e. p.
16 Rede	Juliana	ja
17 Loupääw	Alexander	8 sul

Sel Kuul on tännawo 29 Päwa.

Wina: Mäest Matt. 20, 1.

18 Pühhap.	7 P. p. 3 R. P.	Ja
19 Esmasp.	Simon Apost.	Tule
20 Teisipääw	Eigarius	ga
21 Restnäädd.	Jesaias	lummi
22 Neljasp.	Petri P.	saddo
23 Rede	Serenus	11, 29. e. l.
24 Loupääw	Mattise P.	ja

Kilwi Mehhest. Luk. 8, 4.

25 Pühhap.	8 P. p. 3 R. P.	Wihm
26 Esmasp.	Wiktorius	külm
27 Teisipääw	Leander	+
28 Restnäädd.	Justus	ge
29 Neljasp.	Julianus	Tule

16 nemal selle ku päwal touseh päife kello 7, lähkääb
alla, kello 5. Päaw on 10, 8 aaga 14. tundi pitk

1 Rede	Albinus	● 8. 1 e. l.
2 Loupääw	Medea	ga. Range

Kristusse kannatamine. Luk. 18, 31.

3 Pühhap.	9. P. 3 R. P.	Tuul
4 Esmasp.	Adrian	Lummi
5 Teisipääw	Janus	sa
6 Keßnadd	Wassila P.	ga
7 Neljasp.	Tuhka P.	peh
8 Rede	Pööri. Pääw	10 39. e. l.
9 Loupääw	Franciska	med

Kristusse kiusatamisest. Matt. 4, 1.

10 Pühhap.	1 P. Paastus	16
11 Esmasp.	Konstantin	mat
12 Teisipääw	Krefor	Selge
13 Keßnadd.	Ernestus	Taewa
14 Neljasp.	Sakarias	ga.
15 Rede	Lio	Peh
16 Loupääw	Kert	● 1 56, e. l.

Kananea Naesest. Matt. 16, 21.

17 Pühhap.	2 P. Paastus	med
18 Esmasp.	Billemina	16
19 Teisipääw	Kabriel	mad.
20 Keßnadd.	Matrona	wahhel
21 Neljasp.	Vent	ful
22 Rede	Kawael	lat
23 Loupääw	Tiits	●

Sest tes turratist waawatud. Luk. 11, 24.

24 Pühhap.	3 P. Paastus	Co. 44. e. l.
25 Esmasp.	Paast. Mar. P.	wahhel
26 Teisipääw	Emanuel	kulmat
27 Keßnaddal	Kustaw	Lumme
28 Neljasp.	Kideon	saddo
29 Rede	Kido	fed.
30 Loupääw	Adonius	● 5, 10 p. l.

5000 Mehhe söötmisest. Joann. 6, 1.

31 Pühhap. **4. P. Paastus**

ionemat selle fu päwal tauseb päike kello 6, lähkäs
alla kello 6 päaw on 12 ja d 12. tundi pikk.

1	Esmaasp.	Karjaliste P.	Il
2	Teisipäam	Teodorius	mat.
3	Keßnádd.	Berdinand	niis
4	Neljasp.	Ambrosius	fed
5	Rebe	Matsum	roypud
6	Loupäam	Rölestin	2, 19 p. l.

Jesus kiwwidega wißsaturd. Joann 8, 46.

7	Pühhap.	S P. Paastus	Il ad
8	Esmaasp.	Liborius	wah
9	Teisipäam	Dogislaus	hel
10	Keßnádd.	Eco	Päwa
11	Neljasp.	Julius	paist
12	Rebe	Esekiel	fed
13	Loupäam	Kerwasius	wahhel

Kristusse Sisse: söitmisfest. Matt. 21, 1.

14	Pühhap.	6 P. Paastus	6, 49 p. l.
15	Esmaasp.	Rudolf	pilm
16	Teisipäam	Karistus	fed

17	Keßnádd.	Hans	ja
18	Neljasp.	Suur Nelias P.	wih
19	Rebe	Suur Rebe	ma
20	Loupäam	Adolarus	fed

Kristusse Illestone misfest. Mark. 16, 1.

21	Pühhap.	1 Pühha	Ilmat.
22	Esmaasp.	2 Pühha	10, 16. e. l.
23	Teisipäam	3 Pühha	Jürri Päaw.
24	Keßnádda	Walerius	udde
25	Neljasp.	Marlusse P.	ja
26	Rebe	Albert	wih
27	Loupäam	Endolm	ma

Kinnipandud Uksist Joan 20, 19.

28	Pühhap.	1 P. p. Illest P.	ga
29	Esmaasp.	Eirik	1, 19. e. l.
30	Teisipäam	Klaus	on

12 nemal selle ku päwal touseb päife, pole tundi päirast kello 4 ning läbbab alla, pool tundi päirast kello 7. Päam on pilt 15. ja 9. tundi.

1	Reftnåddal	Wolbri P.	oda
2	Neljasp.	Reinmund	ta
3	Rede	* Leidmiane	fel.
4	Loupåaw	Sigismund	* ge

Heast karjatseft. Joann. 10, 11.

5	Pühhap.	2 P. p. III. P.	Taew,
6	Esmaasp.	Kottarb	5, 55. e. l.
7	Teisipåaw	Susanna	ja
8	Reftnådd.	Tanislauß	påwa
9	Neljasp.	Tesiderius	paist
10	Rede	Job	* fed
11	Loupåaw	Parnabas	

Ürriteße aia parrast. Joann. 16, 16.

12	Pühhap.	3 P. p. III. P.	Il
13	Esmaasp.	Wiktor	lmad.
14	Teisip.	Sohwi	9, 14. e. l.
15	Reftnådd	Erik	Wihm
16	Neljasp.	Eule & P.	ja

17	Rede	Sabina	enna
18	Loupåaw	Nikander	miste
Kristusse ärraminne misseft. Joann. 16, 5.			
19	Pühhap.	4 P. p. III. P.	* tuul
20	Esmaasp.	Pill	fed
21	Teisipåaw	Petronella	C 4, 49 p. l.
22	Reftnådd.	Emilie	
23	Neljasp.	Vendiks	Il
24	Rede	Eduard	mad.
25	Loupåaw	Urwan	Soe

Digest pallumisseft. Joann. 16, 23.

26	Pühhap.	5 P. p. III. P.	mad
27	Esmaasp.	Peter	påwad
28	Teisipåaw	Willem	9. 30. e. l.
29	Råftnådd.	Mart	Wihma
30	Neljasp.	Suar & P.	ja
31	Rede	Caroline	

8mal selle ku påwal touseb päife pole tundi parrast kello 3. ning lähhab alla pole tundi parrast kello 8. Påaw on pitt 17. d agga 7. tundi.

1 Loupääw	Kotikal	selge
Rõmustajast. Joann. 15, 16.		
2 Pühhap.	6 P. p. 110. P.	taewa
3 Esmasp.	Hisklas	ga
4 Teisipääw	Rasmus	110, 64 p. l.
5 Keßnâdd.	Liso	wail.
6 Neljasp.	Inkretia	sed
7 Rebe	M. bardus	selget
8 Loupääw	Pertram	ja
Pühhasi Waimust. Joann. 14, 23.		
9 Pühhap.	M. Pühhi	P. 110. P. 110.
10 Esmasp.	Leine Pühha	Sojad
11 Teisipääw	Antonette	Ilmad,
12 Keßnâdd.	Vasilides	9, 13, p. l.
13 Neljasp.	Tobias	Wihm
14 Rebe	Walerius	mürrið
15 Loup.	Wibi Pääw	tamið

16 Pühhap. | 3 a. Jummalõp

17 Esmasp.	Justina	se
18 Teisipääw	Kreet	ja
19 Keßnâdd.	Nikander	9, 32, p. l.
20 Neljasp.	Kerwasius	rah
21 Rebe	Abgarus	he
22 Loupääw	Rael	ga.
Riffast Mehhest. Luk. 16, 19.		
23 Pühhap.	W. p. 3 a. 3 P.	Willo
24 Esmasp.	Jaani Pääw	Tuul.
25 Teisip	Jetta	Esmalt
26 Keßnâdd	Kristiana	6 53, p. l.
27 Neljasp.	adislaus	fel
28 Rebe	josua	geb
29 Loup.	Wetr. P. 110. P.	ja
Eurest Shto. sõma, aiast. Luk. 14, 16		
30 Pühhap.	W. p. 3 a. 3 P.	palla

ionemal selle Ku Pääwal touseb päile 3. werendel
päärast tello 2. ning lähyab alla, üls werendel
päärast tello 9. Pääw on piti 18 ning üls pool
Tuudi. S on 3 ning üls pool tundi.

JUEZUS!

Heina-Ku.

1	Esmašp.	Teobald	wad
2	Teisipääw	<i>Heina Maria P.</i>	Ilmad.
3	Reſtnädd.	Kornelius	Nende
4	Neljasp.	Friederike	D 4. 4. p. l.
5	Rede	Ulrik	järrel
6	Loupääw	Unshelm	mürriſ

Raddunud Lambast. Luk. 15, 1.

7	Pühhap.	<i>P. p. 3a. J. P.</i>	ta
8	Esmašp.	Erino	minne
9	Teisipääw	Hektor	Tuul
10	Reſtnädd.	Israël	ja
11	Neljasp.	Eleonora	wihm
12	Rede	Hindrik	<i>7, 24. e. l.</i>
13	Loupääw	<i>Warrette P.</i>	fan

Olge armolissed. Luk. 6, 36.

14	Pühhap.	<i>P. p. 3. a. J. P.</i>	ae
15	Esmašp.	<i>Apost. Jaga.</i>	Tuul
16	Teisipääw	Alukust	ja

Sel Kuul on 31 Päwa.

17	Reſtnädd.	Rosina	† wihm.
18	Neljasp.	Kuwina	fan.
19	Rede	Elias	<i>1, 58. e. l.</i>
20	Loupääw	Daniel	ae

Robfest kalla; sagist. Luk. 5, 1.

21	Pühhap.	<i>P. p. 3. a. J. P.</i>	Pallaw
22	Esmašp.	<i>Maria M.</i>	mürriſ
23	Teisipääw	Apollina	ta
24	Reſtnädd.	Kirsti	% minne
25	Neljasp.	<i>Jacobi Pääw</i>	ja
26	Rede	Anno	● 6, 32. e. l.
27	Loupääw	Marta	tuule

Wariseride Dignöſest. Matt. 5, 20.

28	Pühhap.	<i>P. p. 3. a. J. P.</i>	Sojad
29	Esmašp.	<i>Olowl Pääw</i>	wihma
30	Teisipääw	Albon	ſed
31	Reſtnädd.	Kerman	Ilmad.

14nemat ſelle ku päwal touſeb päite 3. merendel pärraſt kello 4. ning lähhäb alla, merendel pärraſt kello 7. päaw on pitk 14. ning üts pool, d agga 9 ning üts pool tundi.

1 Meljasp.	Petri Wang.	sel
2 Rede	Innibal	get
3 Loupääw	Eleafar	D 7. 7. e. l.

4000 Mehhe söötmisfest. Mark. 8, 1.

4 Pühhap.	7 P. p. 3. a. J. P.	↗ Pääwad
5 Esmasp.	Judas	suu
6 Teisipääw	Eigenius	Päwa
7 Keßnäädd.	Tominius	paist
8 Meljasp.	Donatus	% misse
9 Rede	Sirakus	ga
10 Loupääw	Lauritse P.	4. 38. p. l.

Walle Prohweridest. Matt. 7, 15.

11 Pühhap.	8 P. p. 3. a. J. P.	seggas
12 Esmasp.	Herm	↗ sed
13 Teisipääw	Ouesimus	uddu
14 Keßnääddal	Klara	sid
15 Meljasp.	Stuiki Mar. P.	± Gl.
16 Rede	Ello	mad.
17 Loupääw	Isaak	7. 40. p. l.

Üllekohtfest Maia-piddajast. Luk. 16, 1.		
18 Pühhap.	9 P. p. 3. a. J. P.	Kange
19 Esmasp.	Leno	Pals
20 Teisipääw	Rut	✓ law
21 Keßnäädd.	Ludwil	mür.
22 Meljasp.	Wilibert	ris
23 Rede	Parfabas	
24 Loupääw	Perilli P.	● 8 48. p. l.

Jerusalemma Linna ärraritmisfest. Luk. 19, 41.

25 Pühhap.	10 P. p. 3. a. J. P.	la
26 Esmasp.	Verend	8 minne
27 Teisip.	Muklustin	ja
28 Keßnääddal	Jreneus	Tuul
29 Meljasp.	Joann. Hull.	sed
30 Rede	Benjamin	✓ Gl.
31 Loupääw	Rebekka	mad.

14 nemal selle fu päwal touseb päife 3. merendel pärs
rest ello 4. ning lähhab alla, me ei del pärs. kello 7
Pääw on pitt, 14 ning üts pool, 8 agga 9. ning üts
pool, tundi.

SEPTEMBER. Süagise-ehf Mihkli-Ku.

Bariserist ja Lölnerist, Luf. 18, 9.

1 Pühhap.	11 P. p. 3 a. J. P.	So
2 Esmasp.	Elisa	D 1, 16. e. l.
3 Teisipäaw	Kei iart	jad
4 Restnādd.	Teodofia	✠ lens
5 Neljasp.	Moses	nad
6 Rede	Mananus	Pāwade
7 Loupāaw	Regina	jārrel on

Kurbist ja keletumast, Mark. 7, 31.

8 Pühhap.	12 P. p. 3 a. J. P.	Laul
9 Esmasp.	Kan	✠ 1, 29. e. l.
10 Teisipäaw	Leobald	sed
11 Restnādd.	Wōbri Pāaw	wihma
12 Neljasp.	Sirus	sed
13 Rede	Amatus	Ilmad
14 Loupāaw	E. Ullendam.	oda ta

Preestrif ja Lewicif. Luf. 10, 23.

15 Pühhap.	13 P. p. 3 a. J. P.	C 4, 11. p. 6
16 Esmasp.	Nikodemus	

Sel Kuul on 30 Pāwa.

17 Teisipäaw	Josephine	selge
18 Restnādd.	Werner	✠ Laem
19 Neljasp.	Baustus	ja
20 Rede	Idns	✠ Pāwa
21 Loupāaw	Mattens. Pāaw	paist

Kūnnest Piddali: többisest. Luf. 17, 11.

22 Pühhap.	14 P. p. 3 a. J. P.	✠ minne.
23 Esmasp.	Morif	✠ 4. 47. p. l.
24 Teisipäaw	Woldemar	Laul
25 Restnādd.	Arend	sed
26 Neljasp.	Tetel	✠ ja
27 Rede	Udolv	wihma
28 Loupāaw	Wentfel	sed

Mammonast. Matt. 6, 24.

29 Pühhap.	15 P. p. 3 a. J. P.	Mihkli Pāaw
30 Esmasp.	Hironimus	Ilmad,

12nemat selle ku pāwal touseb päike kello 6, ning lähhāb alla kello 6. Pāaw on piit 12, ning 6, ta 12. tundi

1 Teisipääw	Wides	D 4. 5. p. l. Koppud segga fed Wih.
2 Restnadd.	Wolmer	
3 Meljasp.	Prants	
4 Rede	Wolrad	
5 Loupääw	Louise	

Maini - Liina Surmuf. Luk. 7, 11.

6 Pühhap.	16 P. p. 3. a. J. P.	ma
7 Esmasp.	Amalia	fed
8 Teisipääw	Tomasia	 10. 31. e. l.
9 Restnadd.	ustaw	uddufed
10 Meljasp.	Maclun	ja
11 Rede	Purkart	niiß.
12 Loupääw	Mai	† fed

Wee - többifef. Luk. 14, 1.

13 Pühhap.	17 P. p. 3. a. J. P.	† St. mah. C 4. 32. e. l.
14 Esmasp.	Kallistud	
15 Teisipääw	Kallus	
16 Restnadd.	Weddo	

17 Meljasp.	Leonard	fel.
18 Rede	Lufas	get
19 Loup.	Lutfin	...

Euremast Kääsuf. Matt. 22, 34.

20 Pühhap.	18 P. p. 3. a. J. P.	Päwat
21 Esmasp.	Urfel	☙ Tule
22 Teisipääw	Sewerin	aa
23 Restnadd.	Salome	● 7. 53. e. l.
24 Meljasp.	Wlorentin	piilw
25 Rede	Kristian	† fed
26 Loupääw	Amandus	^

Alwatud Innimeesef. Matt. 9, 1.

27 Pühhap.	19 P. p. 3. a. J. P.	niiß
28 Esmasp.	Engelbrecht	fed
29 Teisipääw	Josawat	St.
30 Restnadd.	Upsalon	mah.
31 Meljasp.	Wolfgang	D 4. 55. e. l.

1. nemal selle lu päwal touseb päike pole tundi pärrast kello 7, ning lähhäb alla pole tundi pärrast kello 5. Päaw on pirt 7, d 15. tundi.

1 Rede	Pühhade Väärw	
2 Loupääw	Singebe Pääw	Wiltot

Pulma Ridesf. Matt. 2, 1.

3 Pühhap.	20 P. p. 32. S. P.	Ilmat
4 Esmasp.	Ott	☸ Lummes
5 Teisipääw	Wlandina	saddo
6 Keßnäädd.	Rasper	8, 8. p. 1.
7 Neljasp.	Klaudius	ja
8 Rede	Writs	külm.
9 Loupääw	Theodor	

Runninga = Rehhe = Doiaß, Joann. 4, 47.

10 Pühhap.	21 P. p. 32. S. P.	Martin Lutter
11 Esmasp.	Martin Piff.	Tuul sed
12 Teisipääw	Tonas	Säätiß
13 Keßnäädd.	Urradius	9, 59, p. 1.
14 Neljasp.	Pedrit	Külmad
15 Rede	owab	Ilmat.
16 Loupääw	Ottomar	tuul ja

Kawwalast Sullaseß Matt. 18, 23.

17 Pühhap.	22 P. p. 32. S. P.	☸ Lummes
18 Esmasp.	Gelasius	☸ saddo
19 Teisipääw	Lisbet	Kange
20 Keßnäädd.	Amos	külm.
21 Neljasp.	Mar. Ohwerb.	☸
22 Rede	Cesilia	☉ 1, 57. p. 1.
23 Loupääw	Klement	☸

Kohito = Rahhust. Matt. 22, 15.

24 Pühhap.	23 P. p. 32. S. P.	Lumme
25 Esmasp.	Staderna P.	☸ saddo
26 Teisipääw	Konrad	seige
27 Keßnäädda	Isai	☸ Taewa
28 Neljasp.	Künter	
29 Rede	Swert	☉ 3, 30. p. 1.
30 Loupääw	Andrese P.	

9mal selle fu päwal touseß päife pole tundi pärs
 rast kello 8, ning lähhäb alla pole tundi pärraß
 bello 3. Pääw on püß 7, 8 agga 17 tundi.

DEZEMBER.

Joulo = Ku.

Kristusse Sisse: sõitmisfest. Matt. 21, 1.

1 Pühhap.	1 Kr. Tull. P.	järrel
2 Esmasp.	Randidus	woik
3 Teisipäaw	Natalia	sid
4 Keßnäd.	Varbo	☿ pehine
5 Neljasp.	Sabina	mad
6 Rede	Niggolas	☼ 7. 3. e. l.
7 Loupäaw	Algotha	Ilmad,

Lähhed, enne wiimist Päwa. Luk. 21, 25.

8 Pühhap.	2 Kr. Tull. P.	tulla.
9 Esmasp.	Lühhem P.	Kange
10 Teisipäaw	Juhkum	külm,
11 Keßnäd.	Elso	tuul
12 Neljasp.	Ditilia	
13 Rede	Luisia	C 4. 46. e. l.
14 Loupäaw	Niklaßius	✓ fed

Joannes Wangi Tornis. Matt. 11, 2.

15 Pühhap.	3 Kr. Tull. P.	Lummi
16 Esmasp.	Idia	saosed

Sel Kuul on 21 Päwa.

17 Teisipäaw	Alina	Ilmad.
18 Keßnäd.	Kristow	laanis
19 Neljasp.	Loit	sei
20 Rede	Abraam	ge
21 Loupäaw	Toma Päaw	☉ 7. o. p. l.

Joannesse Lunnistusfest. Joann. 1, 19.

22 Pühhap.	4 Kr. Tull. P.	Ilm,
23 Esmasp.	Moam	Lummi
24 Teisipäaw	Ewa	saddo
25 Keßnäd.	Faulo	☿ ga
26 Neljasp.	Leine Pühha	terwad
27 Rede	S. olmas Pühha	aasta
28 Loup.	Enta Lavie P.	peä

Sest Jünnets: pannemisfest. Luk. 2, 33.

29 Pühhap.	P. päre Joulo.	D o, 7 e. l.
30 Esmasp.	Lawet	le
31 Teisipäaw	Silvester	ots.

ionemal selle ku päwal touseb päikwerendel päe-
rast kello 9, ja lähhäb alla 3. werendel pärrast kello
2. Päaw on pitk 5. ja üks pool tundi, 6 agga 18. ja
üks pool tundi.

Alasta Muutmissed, ja Páwa=ning
Ku Wargutamissed.

Kewwade affab kahhesamal Paasto=ku
Páwal, Ohje, kello seitse Minutid,

Suwwi, affab Uhhesamal Jaani=ku
Páwal Onto kello wiis, 7 Minutid.

Suggise affab úheteistkümmeal Mihkli=ku
Páwal Hommiko, kello seitse, 5 Mi-
nutid.

Zalwe affab úhhesamal Goulo=ku Pá-
wal Ohje kello úheteistkümme aial 4 Mi-
nutid.

Páwa= ja Ku=warjutamissed.

Páaw ja kuu, sawad seel Alastal kuus
ford wargutud, agga meie pool on agga
úks kuu wargotaminne náhtaw, se on kúm-
nemal leikusse=ku Páwal Párrast lounat
need teised ei olle meie pool mitte náhta-
wad.

Eada = piddamissed Eesti = Maal.

Meeri Kuul: 7mel ja 8mal Páwal Paktiski
linnas, on Eada, kus teikjuggust kaup,
weiksid ja hobboseid müakse. Selsammal
Kuul 10nemal ja 11nemal Páwal, on Hapsalo
linnas, nendasammoti Laot. Selsammal
Kuul, seitsmel, ja kahheksamal Páwal
kolmatkümmend, on Rakwerre linnas sesam-
masugune Laot. Kúúla = Ku kolmanda-
mal Páwal Paide linnas, sesammasug-
une Laot. Jaani = Ku 16nemal ja 17nemal
Páwal Rakwerre linnas, nendasammoti
Laot. Selsammal Kuul 20nemast Páwast
sadi, ku otsani on Tallinnas suur Laot tei-
gesuguse kaubaga. Selsammal Kuul 25.

Páwal Paides nendasammoti Laot. Mihk-
li = Ku 14nemal ja 15nemal Páwal Hapsalus.
Selsammal Kuul 26mal, 27mal ja 28mal
Páwal Tallinnas, Weikse ja Hobbose-
Laot, Wirro = ja Karja = wárrawa ees.
Wina = Ku esimesel ja teisel Páwal Pal-
tiski linnas, Weikse = hobbose = ja teigesug-
use Kauba Laot.

M i c h e l i M a r t t i

maenitsus

Eesti-Ma tallo-rahwale,
ue rubbide ehk Rougede pan-
nemisse pärrast.

Armsad wennad! Kuulge mind, ma tah-
han teiega kõnneleda. Üks waene õnneto
isä tahhab teile omma hädda kaebada.
Olgo mo õnnetus teile kohutamisets ja
wõtte ennam mõistlikud olla, kui minna
ollin.

Oh, minna ollin üks õnnistud isä,
mul o'wad kuus lapsed, nelli pojad ja kaks
tüttard, kelle ollid terwed ja tuggewad

nenda, et mul neid nähhes rõõm olli.
Zubba need kaks wannemad poisid wõrsid
mulle tõ kallal abbiks olla ja se wannem tü-
truk olli emmale abbiks, need noremad kái-
sid ellajattega karias, ja minna sain nähha,
et lapsed Zummala and on ja et Zummal
nende läbbi mo maiapiddamist õnnistas.

Müüd ollen minna waene ilma lapsita,
otse kui mahajätud aino üks siin ma-ilmas,
sest need sured rubbid on keik mo kuus lap-
sed minnust ärra wõtnud ja Zummala õn-
nistamine on minnust lahkunud. Ma
pean wõõrast perret toitma ja katma, pean
tööd tehhes waewa näggema, ja ei tea
mitte kenne parrast. Se emma nuttab al-
lati, ja küssib minno käest omma lapsed,
kes, Zummal parrako! minno sü läbbi
surma kätte said. Mo süddame tunnistus
kaebab mo peäle Zummala ees, et ma
omma laste mõrisufaks sanud; sest ma
ollin tige ja panain wasto need, asiad

prukida, mis läbbi nemmad olleksid wõind
sest raske surmast peastetud sada. Selle
parrast ei olle mulle päwa egga õse rahho.
Oh, ma ollen üks õnneto mees!

Mo Moissa, Herra ütles mulle kül kum-
mekorda: Mart lasse omma lastele need
ued rubbid panna, sest ei surre ükski in-
nimenne, ja nemmad ei sa siis ial mitte
neid pahhaid suri rubbisid. Selsammal
wisil olli ka Braua mo naesele ütlenud,
ning sedda nou andis meile ka meie kog-
gudusse Oppetaja ja panni sedda öiete
meie hinge peäle, kui palju raskest kõstmist
meile üksford sepärrast piddi ollema, kui
meie mitte õigel wisil ei katsu omma laste
ellamist hoida; agga, Zummal parrako!
ma ollin kurt temma hea nou wasto.
Moisa Wannemad ja se kogguduse Op-
petaja lasid isse omma enneste lastele
ued rubbid panna. Need ei sanud sest
mittegi haigeks. Sedda ma näggin, ag-

ga Jummal parraks! ma olin vimme,
ma pannin wasto, ma ei tahnud sedda
nähha.

Rohko polest sai kästud, et keige meie
lastele need ued rubbid piddid pandud sa-
ma. Agga minna olin sanna kuujmatta,
ja pötsin ommad lapsed eest ärra, ifka sed-
da rummalaste uskudes: kes surmaks lö-
dud on, sedda ei aita ükski arsti, rohhi.
Siiski on se nüüd tõeste tõssi, et iubba
ni paljo tuhhat innimesed, kennel ued
rubbid olnud, keige wähhemalt selle pär-
rast woivad julged olla, et nemmad mitte
sures rubbis ei surre. Kui nemmad siis
ka üksford teises häigusfes surewad, mis
ükski neist ei woi ärra hoida, siis olleksin
minna ommeti piddant ommad lapsed ni
sugguse hirmsa surma eest hoidma mis su-
red rubbid saatwad; sest et se mulle nüüd
sel aial mitte ennam woimato ei olleks
olnud.

Kui se arst minnewal aastal siin küllas
käis ja mo lapsed näggi, siis küsis temma
minnult: kas neile need sured rubbid ol-
nud? Ma kostsin: ei volle! Siis ta pal-
lus, et ma neile piddin lastma need ued
rubbid panna, ja finnitäs, et nemmad siis
ial mitte neid suri rubbised ei piddant sa-
ma. Seäl jures ütles temma ka, et se
läbbi wenne, maal ja paljo teiste made sees
jubba mitto tuhhat innimesed neist sure
rubbidest peästetud on, kes muido selle häi-
gusfes olleksid surnud.

Mõtse agga, armas Mart, sinno lap-
sed on praego ni kennad, agga nemmad
woivad, kui nad sured ribbid sawad, kei-
ge wähhemalt palle näust rikkutud sada.
Sest sedda olled sinna ommeti näinud,
kuida ni mõnni pallest fistud ja hirmus
rubbetil on, ja kes ei tahhaks mitte ka en-
neminne kennad, kui dala näoga lapsed
nähha sada? Need ued rubbid agga, ei

tulle ial pallesse, waid üksipainis ' senna
kohta, kus neid pannaakse. Zubba selle pär-
rast peaksid teie ued rubbid lastma panna,
et siis need sured rubbid pallesnäggo ei teota.

Ka ütles arst, tulleswad suurde rubbi-
dest paised, ja mu haigusse, mis inni-
mest kurtiks, pimmedaks, jallotumaks,
kuiwa, többiseks ja mitmesugusel wiisil
wiggaseks teggemad. Wata, armas
Mart, ütles temma, siin küllas on üks
pimmedaks, ja üks teine jallust wiggaseks
sanud suurde rubbide läbbi; ennam ei
näe sinna näid küll mitte. Agga mo järe
tulleswad teie need, kes suurde rubbidest töb-
biseks ja wiggaseks sanud. Oh paljo on
nisugused nende seas, kennej haigust
ükski arst ei woi parrandada, ja kes pär-
rast, kui neil sured rubbid olnud, hädda-
lisel wiisil siin ilmas ellawad. Wima-
surrewad nemmad siiski ni suguses hai-
guses ära, mis nad suurde rubbidest sa-

nud, et küll nemmad mõtleksid sel ajal en-
nast hoopis terwed ollewad, kui sured rub-
bid neist lahkusid. Oh, kui paljo par-
remad on se wasto need ued rubbid! Meed
ei tegi mitte innimest haigeks, ja ei jätta
pimmedust, wiggadust, egga többe ennese
pärre, ning pealegi ei olle ükski neist
mitte tuhhat innimestest ärrasurnud, kes
ennestele ued rubbid lastid panna.

Ea ollesid jo siis wägga rummal, ar-
mas Mart, ütles se arst, kui sa wõttaksid
ühete asia põlgada, mis läbbi so laste ken-
na pallesnäggo, nende terwis ja nende ella-
minne woi kinnitud ja hoitud sada.

Mõtle agga, kui wägga raskest kostmist
sinna üks kord juumala ees ennese peale
siis kogaud, kui sa holetumal wiisil ommad
lapsed lasted wiggaaseks minna, ehk wor-
rakul libhes haiguses surra, mis sa oleks-
id wõinud neist ära hoida. Ja mis läbbi

siis? Ue rubbide, pannemisse lābbi, mis
armolinne Jummal innimestele nende
moistusse lābbi nüüd teāda annud, ja se
pārrast siis ka tõeste tahhab, et innimes-
sed sedda peawad tännoga wastowõtma
ja pruksima. Se on jo üks hea assi, mis
jubba tuhhat korda katsutud on, ja mis
need saaksad, kes wissiste ka ommad lap-
sed armastawad, so nähhes jo on heaks
wõtnud, ja mis nende lastele ka heaks ol-
nud. Nende ue rubbide pannemisse jures
ei olle sulle mingisugust karta. Se ei te
haigeks, egga wallota mingil kombel, sest
ei tulle ka mitte pahhad jārged ja se lābbi
sawad so lapsed ühhe hirmsa ja pitkalisese
haigusse ning soggedaste ühhe warratse
furma eest hoitud.

Eks sa mitte rummal ja meletu olleksid,
kui sa mitte ni mitto moistlikude ja tarka
innimeste õppetusse m. rti jārrele ei tah-
haksid tehha, kes sedda asja parreminne

moistwad, kui sinna? Wata, need sa-
sād lastwad omma lastele ued rubbid pan-
na, ja meie üllema, kesikka meie keikide
hea põlwe luggu eest hoolt kandwad, on
lāstnud, et keike lastele ued rubbid peawad
pandud sama. Mis kasso neile kōl sest
olleks, kui se assi mitte meise keikidele hea
ei olleks, ja sinna tead kōl, mis Jummal
sanna ütleb: igga hing heitko ennast ülle-
matte alla. Peālegi kullutawad meie ülle-
mad sepārrast isse rahha, et teie agga sest
heast asiast ossa saaksite, ja et nemmad
sedda uut rubbi pannemist teile se lābbi
tahtwad kergeks tehha. Meed üllema last-
wad peālegi nüüd ka monneid nōri inni-
meesi teie seast sedda uut rubbi pannemist
õppetada, et need teie lastele need ued
rubbid peawad pannema, ja kōl selle nou
pārrast, et teile mitte tarwis ei olleks se-
pārrast kōua oota, ehk aega wita ja et
teile selle asja pārrast ennam lotust ja
usko olleks.

Tahhaksid sinna kül, armas Mart,
keif sedda hõlendamist tännamatta
wisil põlgada, ja rummala tiggedusse-
ga wastovanna? Siis koguksid sinna
sedda kahhe mõrra patto ennese peäle, et
sa mitte üksipõis sanna kuulmatta al-
lam, waid weel peälegi so laste mõrtsu-
kas wõttaksid olla.

Mislega tahhaksid sinna kül ennast wab-
bandada, kuida woikeid sinna kül Zim-
matale ja lohto ees kosta, kui siianult nen-
da küesitakse: mikspärrast ollid sinna sed-
da arstirohto mitte pruksinud, mis Zim-
mal sulle teada annud seks nouuks, et
sa se läbbi omma laste terwiist ja ellamist
pidid hoidma? Egga sa ommeti mitte
wõttaksid, selle rummala ja tühha juttu-
ga kosta: kes surmaks lodud on, sedda
ei oita arsti-rohhud mitte. Se olleks
stis tõeste kül rummal. Sest, meie keif
peame kül üksikord surrema, agga kui meie

sewärrast mitte arsti-rohhud ei tahhaksime
pruksida, et need mitte, itka keife surma
wasto ei olle: siis peaksimme ei mingisug-
gust sest teggema, mis meie meie terwiist
jälle woiks sata; waid meie peaksimme siis
kõed sullesse pannes ootma, kas meie ioga
ühhes haigusjes surreme, ehk mitte. Kui,
õppetusse märkiks, tegi omma jalga on
murdnud, siis ei tohiks ükski arst sedda
mitte paigale panna, egga kinni siduda.
Sedda moistad sa ommeti, armas Mart,
ütles se arst, et se rummal olleks, ning
els sa ei tea, mis Siis omma tarkusse
ramatusses 38 Peatükis, 4 d a m a s j a l-
mis ütleb? Temma ütleb nenda: „Is-
sand on arsti-rohhud Ma seast lonud, ja
moistlik mees ei põlga neid mitte.“ Ja
meie Onnisteggia ütleb Lukassee ramatus-
ses 5 Peatükis, 31 salmis nenda: „neil-
kes terwed, ei olle arsti tarwis, waid
haigedel“ — kas minna nüüd arsti-
rohhud stisse wõttan, ehk mo ihho nahha

peile pannen, eh' ihho nahha sisse
leikan, se on jo üks puhhas, ning teeb
terweks, eh' hoia ello ja terwist, ning Si-
ra' ütleb: „moistli' mees ei põlga neid
mitte.“

Teie tallo rahwa seas on se wiis, et
teie saggedaste ennestele hea melega soond
lassete. Miisparrast tete teie sedda? Kūl
ikka separrast, et teie sega tahhate omma
terwist finnitada, ja ühte haigust ennesest
ärä hoida. Menda nüüd, kui teie sone-
lastmisi ennestele arwate hea ollewad, nen-
da on ka ue rubbi panneminne teie lastele
heaks, ja se on weel parrem, kui sone-
lastminne. Eest soond ei peaki mitte
ni sagedaste ning ka mitte ilma arstidelt
küsimatta ennestele lastma, separrast, et
se sonnelastminne mõneforda küddewaks
teeb, ning ka surmatab, siis kui se mitte
õigel ajal ning ka ühhes haigusses lastakse
kus se ei sünni lasta. Mäga ue rubbi-

pannemise juures ei olle ial middaagi korta.
Neile, kes rummalusse parrast sedda uut
rubbi pannemist põgawad ning wastopan-
newad sedda omma laste heaks pruvida,
neile tulleb se nuhtlus pea parrast sedda
kätte, üles se arst. Kui ma mullo selle
mõttas, mis sin liggidal on, neile wal-
la rahwa lastele need ued rubbid pannin
siis ollid mõned sure rummalusse parr-
rast omma keige armsamad lapsed war-
jule hoidnud, ja neile ei sanud siis neid
usi rubbiid mitte pandud. Pea parrast
sedda tullid need sured rubbid senna kül-
lasse, ja need keige armsamad lapsed
surrid; nende teistele agga, kennele ued
rubbid ollid pandud, ei olnud ühtegi wig-
ga. Oh hoia ennast, armas Mart, et
sulle mitte ka nisuggune kurb luggu ei
sa olla, ja sinna ommad armsad kennad
lapsed mitte enne aego pead matma ja
omma ello ajal mitte selle mõttega pead

omma hinge waewama, et sulle omma
laste surmast süüd ollefs.

Nenda räkis se arst, ning Jummal
parrako! keif, mis ta räkis, on käl töeks
sanud! Ma olin tuim, ma ei lastnud
omma lastele need ufi rubbistid siiski mit-
te panna. Nüüd tullid meie küllasse
need sured rubbid ning Jummal parrako!
mo lapsed said neid ka, ja surrid keif
hirmsaste ja surewallega ärra. Nüüd
hallijeb mo naene, ja nuttab libbedaste
ning äggab õse ja päwa ning küsib om-
mad lapsed minno käest. Peäle sedda
waewab ning pinab mind mo pahha
süddame tunnistus. Lapsita ollen minna
nüüd siin ma peäl, mul ei olle söbbro,
egga lusti tööd tehha, ma jaän wannaks,
kes wöttab mind toita ja mo eest hoolt
konda, kes wöttab mo siimad surmas
finni panna?

Oh ma ollen woene õnneto mees! Oh,
kuulge mind, mo wennad, ja sage moist-
liffuks! ärge põlgage mitte ni suggust
head asja, kui se ue rubbi panneminne
on. | Se ei olle ial kahjuks, waid se
woib teie laste terwist ning rõmo nende
parrast kinnitada. Mõttege ikka se peäle,
mis Siraf omma tarkusse ramatusses
38 Peatükis 1 salmist kunni 4 salmist
sadi nenda ütleb: „Muusta arsti, nen-
„da kui kohhus on, ja omma tarwidus-
„seks, sest Jssand on tedda ka lonud.
„Sest terweks teggeminne tulleb Jssan-
„da käest ja arst saab andid kunninga
„käest. Mis arst moistab, se üllendab
„tedda, ja sured issandad pannewad ted-
„da immeks. Jssand on arsti rohhud
„Ma seest lonud, ja moislit mees ei
„põlga neid mitte.“

Ma pean nüüd käl jubba omma hin-

ge wallo Pandma, agga teie, Fennel weel
lapsed on, fuulge mind, mo wennad!
Easte neile need ued rubbid panna, et
teie ominad hinged peastaksite! —

